

Nagrobni
VENČEK.

Milemu pobratimu in sodijaku
ANTONU GLOBOČNIK-U,
 bogoslovcu v Gorici 1875

v spomin
 prerane smrti dne 19. majnika 1875
 spletla
 Bedének in Koder.

Na Dunaji 1875.

76124

1. X. 1946 / 868

Elegija.

Oj ne, sveti pomlad, bilka za bilko ne ženi,
In nad polje ravno ne dvigaj skrjanc se vesel!
Vrba potresaj ti list, roža klanjaj peresa
Boli na črno zemljo, ondi na novi še grob!
Blago tam spava srce, sin tam blagi po,
čiva
Matere Slave zemlje, milega njemu rodu,
Čakal zastonj ki je tu, dni mu lepših obetov
Upal ki je zastonj v sad mu svobode, uzor,
Ostriti komaj začel oči si v svetem poklicu,
Dušo krepiti jel si za sovrastva vihar,
Romati enkrat, med svet, liciti brate, sinove,
Meriti tje kaj jim pot, svoboda, kjer zlata zari,
Včepiti v prsa jim oči, davnih očeter jim vero,

Ko premaga te smrt, k slovesu poda ti roko,
 Združi v dom te toman, združi z zemlje nevesto,
 Ki na zgodnji zdaj grob solza ti toči grenko.
 Če kak malo si želj, ena te ni pozabila
 V zemlji domači telo, spi da tebi sladko?
 Brat si porodu mi bil, brat si po duši mi bil,
 Zginilo le je eno, drugo ostane na veki,
 V domu spomin ti živi, v moji ti duši kipi.
 Davnaj ko mene ne bo, pesem naj ta te opera,
 Ključ od roda naj v rod, sin da preblagi si bil.
 In ko pride jesen, zima snežena se vine
 In za zimo spomlad novo cvetje rodi.
 Tja na samski ti grob raj se mili ranjane.
 Pozni, davni tedaj onuk koraka po njem,
 Lepši mlajmu blišči, lepši svoboda mu žari
 Spolnjene tvoje tedaj, spolnjene moje so nade.
 Težko ni zemlje slovo, lažji skeleče so rane

Misel, če sladka rosi, zvesto da slabe moči
 Dali domovju smo v laot, kal da iz njih
 vse poganja.

In ako tudi vrtinar ne bere iz njih še sadu,
 Uživaj ga sin, mu in vnuk in vnukovi sivi
 potomci;

Pedi se davni časte, ki zaorali so kal,
 Feli karati zvesto, kaj sveto in blago naj bode,
 Rod izdramili iz sanj, — dali mu čast in ime.
 Anton Nodex.

Njegov prihod.

Veselo, na milo zvonovi pojo
 V vasi doma pod gorami ;
 Po dva, po trije ljudje v cerkev gredo,
 Njov zvršil se dar pod rokami
 Častitega bude očeta, —
 Dar sveti, po katerem oteta
 Prokletstva nam zemlja je bila, —
 Ko sveta se kri je točila.

In tam pod goro, pod zeleno goro
 Njov ptičice sladko pojejo, —
 Med tem pri maši „kirie“ pojo —
 V žoljenji luč novo prižgejo
 Tam tri rojnice slovenske,
 Njov v gledalo krajo gorenске

Je dete, angelska podoba —
 Ko krstna spreje ga goba.

In dete nesejo pred večnega tron,
 Kjer milost ga božja oblije,
 Ko mačnik ga tam imenuje Anton
 In s krstno vodo ga oblije;
 Da spreje greh matere Eve,
 Po katerem, težave in reve
 Na svetu so se naselile, —
 Nebesa na svetu pokrile.

Tobratimija.

Štivilo že let smo nastali,
 Odkar so mladenčiči veseli
 Trije se na večno zvezali.

Podali si desne v desnice,
 Da bratje si zvesti ostali
 Škov bodo življenja temnice.
 Sklenili tako pri polici
 So svobodni trije fantiči.

In bratersko zver ponovili
 Mladenci med leti števili
 V gatičji so tam med gorami,
 Kjer skale studenec spira.
 Edinost, ljubexen med nami
 Naj večno edina izvira!
 Studencček, samotni dve brezi
 So pričali skrivnej zavezi.

Njegova ljubezen.

Ko pomladni čas nastopi — gorke solnce sije,
Slovo vramejo mrazovi — gorke solnce sije!

Na milijono rož in cvetja sili iz črne zemlje,
Ňivne se drobne ptice — gorke solnce sije;

Tudi v meni led se taja, ki srce pokriva
Iz oči ljubigni polnih — gorke solnce sije.

Žbujajo se čuti v meni, prej mi nepoznani
Kadar z nje oči mi v srce gorke solnce sije.

Tam pognala je cvetlica, hčerka najpom.,
ladna,

Le cvete, ah z nje oči mi — gorke solnce sije.

Ta cvetlica je ljubezen, ki je oživela
V mojem srcu, kamor njeno — gorke solnce sije!

Bolj te ljubim, dekle zale, kakor angeli boga

Bolj kot zemlja, solnce ljubi, roža mojega srca.

Bolj te ljubim kot življenje, ki brez tebe praznoje

Bolj kot, divne veselice, kot radosti vse sveta.

Bolj te ljubim, kot se ljubi sivih goalic njej,

-ni par,

Bolj kot sivo skalo ljubi večno zelen mah gora!

Bolj te ljubim, kot svetlice ljubijo roso hladno,

Bolj želim te, kakor zemlja suha si želi dežja.

Nima je stvarni stvarjenje, da z njo me,

njal bi za te,

Ker preveč te strastno ljubim, koča mojega srca.

Kdo srečnejši je od mene, - ker me ona ljubi,
 Kdo je bogatejši, vprašam, - ker me ona ljubi!

Nimam je skibi na svetu, saj sem vse
 dosegel,

Kar, srce je le želelo, - ker me ona ljubi!

Nje oči, tak rajsko mile, biseri so meni,

Ki svet janye nima, cone - ker me ona ljubi!

Nje srca, ah, vic ljubegni, ki nikdar, ne vsakne

Je posest popolna, moja, - ker me ona ljubi!

Ko me zjutraj zarja zlata z sladkih sanj
 predrami,

Ke poljub, sladak poda, mi ona - ker me ljubi!

In ko beli, dan večeru spoti se, umakne,

Spet poljube, sladke pijem njene - ker me ljubi!

Kdo srečnejši, bogatejši, vprašam, je, povejte!

Kakor jaz, na njeni strani, ker me ona ljubi!

Luton njegove sreče.

Kasta ji zarja sreče mile,
 Pred manoj temna noč leži;
 Nebo temine so pokrile —
 Le ena zvezda mi blišči!

Tu zvezda, ki tak jasno sije,
 Ki se od daleč mi blišči,
 Ljubzen ji, ki v srcu klije
 Za mili dom do konca dni.

Naj mili dom te bog obvarje
 Kiharjev jeknih, neba strel!
 Naj sijejo ti lepše zarje,
 Naj narod moj te srečen cel.

O narod moj v deželi mali,
 Ki daleč čez gore leži —
 V deželi mali, toda zali,
 Ta rod na veke naj živi!

Njegov namen.

Častita zemlja, dom pradedov Slave,
 Katerih kri si žejna slastno pila, —
 Koga te v boji padle so njih glave, —
 Ko je privela čez te turška sila,
 Kot hudournik iz gora pridere,
 Čer polje rodovitno se razlije,
 Vničuje delo boginje Cerere,
 Nav lepše nade kmetičů spodbije.

Na veke, dom očetov, zemlja mila,
Te duša moja srčno bo ljubila!

In to ljubezon plodno da storiti
Mogoče bo mi; prarna da ne vgame,

Med narod pojdem, hočem ga učiti,

Voditi hočem ga do sreče časne,

In v njej razkrival bom mu temna poba,

Vedril mu noč, ki se duha obdaja,

Rom karal mu, kako bogata dota

Kot skrit zaklad povsod se v njem
nahaja.

In z časne sreče bom ga vodil k večni,

Da tu in tam Slovenci bodo srečni.

Halostno svidanje.

Kakaj mladenci o tožno stoniš?

Kaj žali, povej mi, tak srce ti mlado,

Kakaj si mladostno življenje groiš,

Ki sija naproti z najlepšo ti nado:

Med brate vesele se bratec podaj,

Življenje je kratko, in kratek tu raj.

*

Splavate ste sladke nade,

Ki srce ste mi polnile,

Kot po vodi pene mlade.

Prisël sem na kraj gomile. —

Ta mi bo srce vtešila,

Mir mu sladki ta bo dala

In ga bo mi vpokojila, —
 V dom prihodnji me vpeljala.

Njegova tolažba.

Le upajte srce trepeče,
 Taj daleč ni več srečni dan,
 Ko konec vsake bo nesreče,
 Z njo konec vsih skelčih ran.

Ah z njimi pa ti tudi zgine
 Preteklih blagih sanj spomin,
 Ki srce radostno prešine,
 Do rajskih dvigne ga v očin.

Pa - če mi zgine, naj le zgine
 Spomin prebladkih blagih dni!
 Saj s smrtjo vsaka reč nas mine,
 Čemu spomin ostal bi mi?

Naj spet srce se praxno vrne
 V naročje matere zemlje,
 Naj v nje krilo se zagrne
 Pragno, kakor izšlo je z nje!

Se upaj le, srce trpeče,
 Saj kmalo ti zasveti dan,
 Da rane ozdrave skelčice;
 Obup takrat bo nepojnan!

Njegova ločitev

Kak milo, otožno poje zvon

Kak žalostne glase pošilja nara
 Zapustil je svet pobratim Anton^{vi}

Duh blagi vže plava po rajski višavi.
 Podal mu je angel zelen rožmarin
 Prinesel mu konec je z njim bolečino
 Bedenek

Kogar milujejo bogovi
 Omrje mlad.

„Kje bodeva danes deset let?“
 dejal si dragi Ognjčslav, ko sva sedela
 v zahajajočem solncu pod široko ve-
 jato lipa na vašem vrtu, iz katere je
 šumelo zadnje rumeno listje in pada-
 lo vrtič se v kolobarih na opuščeno
 zemljo.

Molčala sva nekaj časa oba.
 V oblitelem vejovji samotne lipa je
 pihljaj večerni pihljaj, od daleč
 se je čulo xvrzolenje nežne tasice v

gromovi. Resen, nekako ozvišen, skrivnosten mrak je legel na zemljo.

Molčala sva nekaj časa oba.
 „Kaj bodeš to, pustiva take misli!“
 pozamem posled jax in molčala sva
 zopet oba in vedela nisva, zakaj.

Trenotek pozneje stopava z
 roko v roci po samotnej stezi, ki se
 vije na prijazen holm nad belo va,
 sico, od kodar je razgled na daleč,
 daleč okrog.

Tri bele brere stoje na višini.
 Pod njimi je lesena klopa, kjer sva se,
 dela tolikokrat.

„Nekaj tesnega se mi je vleglo
 denes nevedoma na prsi;“ praviš čez ne-

koliko Ognjceslav, ko sedeva pod brezo.

„Meni se dorodeva, da vsi ideali, vse zlato podobne, katere sva si slikala nekdanj, o katerih sva sanjala sladke sanje, ne rodi sadu, da vsakne, jo brez cvetja,“ nadaljujejui potem.

„Ne bodi pesimist! To niso moške besede,“ te zavrnem jaz. „Pogled v to dolino, kak pogled, kaka krajsota. Tam v dalji snežniki beli, čuwaji našega premilega domovja, ondi srebrno-bele doročne reke, ravnino rumeno polje, bele vasi, leske, ča mesta, povsod pa krepke, nepopacčen rod, v katerom živi najina nada, najino veselje, najina bodočnost.“

„Lepo je, kar praviš, to so bili moji, je važi vse dni, a zdaj se mi izgubljajo. Nekaj skrivnostnega čutim v sebi, da jih ne včakam nikodur. Ti pa jih doživiš, veseli se jih, in spomni se, če je mogoče, tedaj tudi mene!“

Tako si govoril, dragi Ognje, slav, in naslonil ravnato glavo na mojo ramo. In v tem trenotku je zamizalo solnce za daljnimi, daljnimi gorami, zlata zora je zbledela nekoliko in dolu, to ravno polje se je zagnilo v večerni mrak, bele brege nad najino glavo so nekako bojičče strepetale.

Tax pa, predragi pobratime

som spoznal, da si bolan, potit na
 duši, ogoljufan v idealih srčne ljü,
 bejni, obupan o uspehu svojih mo,
 či v blagor domovine, katero si ljü,
 bil tako neizmerno. Vše to pa ti je
 pretreslo slabo telo, prepričal si se te,
 ga sam, prepričal som se jaz, se
 prerano.

Zopet sva stopala z roko v roci
 v dolino. Molčala sva oba. Kaj ti
 je polnilo omamljeno dušo, ne vem,
 a to dobro vem, da besede: "kje bodeva
 dones deset let?" so donele skrivnostno,
 milo v mojih prsih, in sam nijsem n.
 pal spoznati, zakaj.

Ldajci dospéva v dolino. Ob potu

je ločala teška, siva skala.

Kakor nehoteč, se vstavil pri tem pogledu. Jaz moram stati s tobaj in ti pol rakunljivo zasépmoš: „Lepa podoba, lep spominek bi bil iz nje, kdor bi ga zaslužil, a malo jih je tako srečnih.“ In zopet si naslonil, dragi Ogrješlav, glavo na mojo ramo, molčal si, molčala sva oba.

Jaz pa sem spoznal v drugo, da si bolan, onemogel na duši in telesu, da se ti mračne nekdanji ideali in besede: „kje bodeva de, nes deset let?“ zadone zopet v mojih prsih — tako otožno, tako milo, kot mrtvaški, xagorski zvonovi.

Minola je jesen. Širokoveja,
 ta lipa pred vašo hišo je stresla zad-
 nji list. Zima je prišla, beli sneg
 je zagrnul goro in dolino; vrnila
 se je spomlad, trobentice so rume,
 nele po kolmcu, nad belo vasjo,
 pšenica je zelenela, rumenela, pri-
 klanjala zlato klasje. Midva pa
 sva se ločila, dragi Ognjeslav. Ti
 si odšel na jug, jaz na sever; nez-
 nano nama je bilo, kdaj se vidi-
 va spet — ali v kratkem, ali čez
 deset let, ali pa nikedar.

In ko sva jemala na kolmu
 nad belo vasico slovo, posilile so
 me zopet tvoje besede: „kje bodova

denes deset let?" Ti pa si mi naslo-
 nil glavo na mojo ramo, sklenil
 desnico okoli desne — molčal si —
 molčala sva oba, ti nisi morda
 vedel zakaj — a jaz sem slutil, — da
 si bolan — da se topi tvoje prebla-
 go bitje pod težkimi vode udarci v
 mičnih idealih ogoljufanih näd —
 nesrečne mlade ljubezni. Všaj kako
 ravščen, kako jasen je bil sicer tvoj
 duh! Koliko bi bil lahko sto-
 ril, kako visoko se dvignil na kri-
 lih umetnosti nad nečimerno vaka-
 danjost, da izvoljen je bil zibati
 se v idealih, katere sva si u-
 stvarila. In zakaj ti nij bilo da

no, to je vprašanje, katero ne
razdere modrijani vesoljnega sve-
ta.

Minulo je deset let, deset
dolkih, viharnih let potem. Vi,
del sem mnogo sveta, jasno nebo
italijansko, morškim valom iz-
ročil svoje rpe, a zel.

„Tovsod sem, kak' iščejo dnarje,
Kak se le vklanjajo zlatemu bogu,
Kje bratoljubja sem videl oltarje!
Succem goljfanim sem prišel domu.“
Zopet sem sedel na kolnu nad
belo rojstno vasjo, pod samski,
mi belimi brezami.

A dozdevalo se mi je, da je nji, hovo šepetanje nekako otožno, ka, koš da bi se klanjale nad mojo glavo in vpraševale: „kje bode, va danes deset let?“

Zlato solnce je zahajalo za daljine, daljine gore, slednji žari so padali na bela, vaška poslopja, tija na rudeči zvonik sredi njih in v znoj, ji na nov, krasen, grobni spominek:

Dragi Ognjeslav, skala pa, ki je ložala nedaj ob potu, izginila je od tod. Tvoje edine želje so se ti morda spolnile; postavili so ti jo tvoji prijatelji na zgodnji grob, in

usokali v njo z zlatimi črkami besedo,

„Le ona so tebi je želja spolnila.

Vzemlji domači da truplo leži

V zemlji slovenski, predragi deželi

„Kisi jo ljubil presrečno ves čas.“

A. Koder.

„Več ga ni!“

Pod zeleno goro
 Studenčeh sumi
 In žalostno toži ;
 „Da več ga ni!“

In veter po brezah
 Samotno vsi
 In votlo toži ,
 „Da več ga ni!“

Na vetu senica
 Oložna čepi
 In žalostno toži
 „Da več ga ni!“

In v vrtu pobratim
 Njegov sloni
 In žalostno zdihne:
 „Ah več ga ni!“

Grob.

Grob o j tihi kraj počitka,
 Grob skivnostni kraj mira,
 Kjer prestane žalost bitka,
 Kjer ni tuge ni joku —
 Bodi srčno mi pozdravljen
 Dom prihodnji, mirni stan,
 Dar življenja je opravljen
 Tek njegov je dokončan.

Vzel ostanke si življenja,
 Kakor njiva some vse,
 Kakajšče probujenja
 In placila za gorje,
 Za gorje, za vso prestano
 Silno mero bolečin, —
 Za ljubozni srčno rano,
 Za skileči nje spomin!
 Treč glato v tebi spava,
 Daj mu mirni sladki sanj!
 Naj po tebi večna slava
 Vraji se razgliva nanj!
 Bedinck.

